

«El que falla és Barcelona»

Boadella estrena a València la seua darrera obra, «Bye, bye Beethoven». Un espectacle distint dels últims, on es resumeix d'alguna manera 25 anys d'un treball escènic que no ha estat una broma. Amb tot, Boadella no ha perdut l'humor i seguirà tornant factura a tiris i troians per molt de temps.

Enric Sòria

Boadella, de nou, porta una obra a València. *Bye, bye, Beethoven* s'allunya dels darrers espectacles d'aquest poderós espècimen teatral, amb Joglars o sense. Amb tot, com saben els seus seguidors, connecta de prop amb algunes de les més conspicues obsessions boadellanes, de *Laetius* a *Olimpic Man* o *M-7 Catalònia*. És la creu seriosa d'aquest mag de la sàtira. Trobem, ara, Boadella perfilant el muntatge dels complexos decorats de l'obra a l'immens escenari del teatre Princesa.

—*¿D'on sorgeix Bye, bye Beethoven?*

—És una idea que em ve de fa anys, des del muntatge de *Laetius*. Jo sempre he dit que aquesta era l'única obra que m'atreuria a remuntar. Quan acabo un muntatge ja el faria diferent, i a set anys vista la cosa encara canvia més. Hi he modificat moltes coses. L'espectacle fa una síntesi escenogràfica, com resumint un seguit de treballs meus. He tardat 25 anys a treure'l i crec que d'alguna manera els resumeix, almenys en la part, diguem-ne, menys *juerguista*. En això *Bye, bye Beethoven* és l'*antivicenteta*. I no perquè renunciï a *Vicenteta*, que m'ho vaig passar molt bé i vaig fer el que em va donar la gana. És l'altra cara de la moneda. Auster, seca, mesurada de gestos.

—*Has abandonat, sembla, el to poèmic dels darrers treballs.*

—Hi ha un sud-americà que ha dit: «Ara Boadella no es fica amb ningú en concret, es fica amb la humanitat sencera». Penso que és bastant exacte. De vegades, necessites no ser tan precís, tan directe. Prefereixes tocar l'espectador sensorialment. És un abandonament momentani com abans amb *Laetius* o amb *Mari d'ous*.

—*¿Ens resumiries breument l'obra?*

—És un espectacle que intenta que el teatre es llegeixi a través del que entra pels sentits, una mica com la música. Té un tema que és una mica secundari: un experiment militar soviètic en què, gràcies a un procés d'acceleració, es pot observar el procés de regressió d'una societat que s'autodestruïx per via atòmica. A la fi hi apareix una nova criatura, *Laetius*, que també evoluciona i s'acaba autodestruïnt.

—*¿Tan malament penses que va la humanitat?*

—Home, jo visc de fa molts anys en una zona rural i n'observo la degradació accelerada, amb signes molt preocupants. La gent no planta roures ni alzines, sinó pins. Per la rendibilitat, em diràs, però em penso que va més a fons que això, com si l'home volgués cremar les naus de pressa. La degradació ambiental és rapidíssima. A mi, em semblen signes que demostren un cert desig autodestructiu de l'home, i m'inquieta. D'altra banda, l'home ha trobat un monstre que no sap com parar, i que és l'energia nuclear. Malgrat els senyals de convivència pacífica tot açò porta males traces.

—*¿S'ha entès l'obra a Barcelona?*

—Hi ha algunes coses a precisar. A Barcelona, de fa un temps, la crítica professional s'ha crispat d'una manera espantosa, i això ha portat un baix general del públic en la major part dels espectacles. S'ha creat una sensació tan poc lúdica d'anar al teatre que no pot dur més que a un empobriment total del públic. A Barcelona, ara, els índexs de públic són mínims. Nosaltres dúiem una mitjana de 315 espectadors per sessió, i era la màxima de la ciutat. Tots anàvem, doncs, amb percentatges demencialment baixos. Si la gent ha entès l'obra, no ho sé. Crec que no ha tingut massa temps per entendre-la perquè vaig plegar veles ràpidament. Vaig tenir un cabreig amb l'Ajunta-

ment de Barcelona per una falta de compromisos en qüestions publicitàries, i com no venia massa gent i això ens comportava uns problemes econòmics seriosos, vaig dir «Me'n vaig». He anat a Castelló, on hi havia molta gent interessada i me n'aniré a Salamanca i allà on la gent vulgui veure l'obra.

—*Tu, amb els crítics, també has estat ben dur, de vegades.*

—Però és que ells han estat amb mi ferotges. Se m'ha dit de tot. Inclús el crític teatral d'*El País* em va adjudicar un fill que no era meu, tal com sona. I vaig haver de contestar-li. No l'he dut als tribunals perquè ja hi he anat jo massa vegades, però això no es fa. A nosaltres, ens és igual el públic de Barcelona que el de Hong-Kong. ¿Què passa? ¿Que comencen a vapulejar? Doncs agafem les maletes i toquem el dos. Anirem a Granollers, a Terrassa, a Sabadell, a Alacant, on sigui, si se'guix aquesta agressió constant.

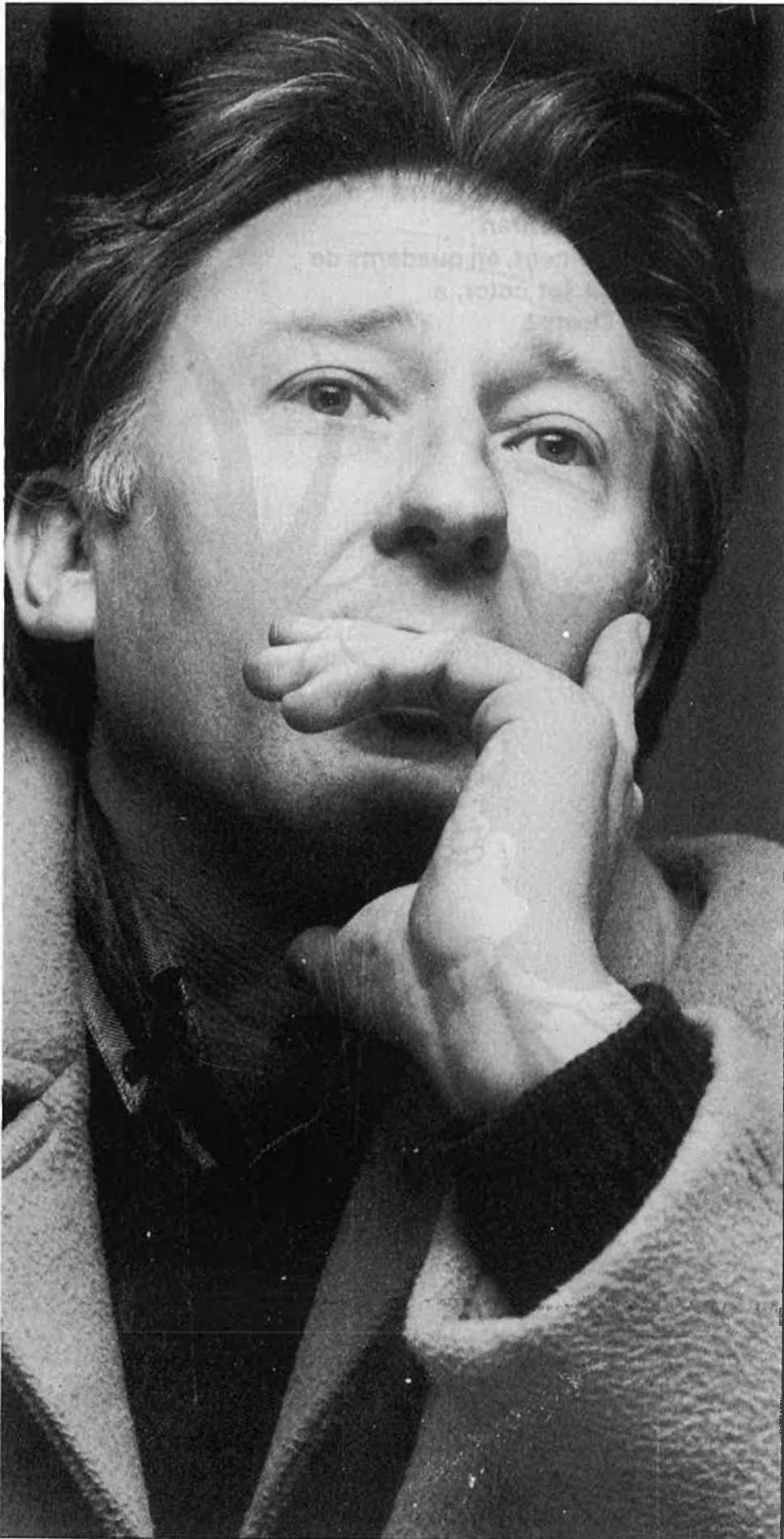
—*Això perjudicaria més que res el públic, i el mateix teatre, de retop.*

—És cert. Però què vols. Jo el que vull dir és que no tinc cap mena de compromís amb Barcelona. Si a Olot estan més interessats, jo aniré a Olot. Això és així. L'artista no és masoquista, no busca els llocs més emprenyadors per treballar. I a Barcelona, ara, les coses estan difícils per a tots. A més, l'estat ens fa una competència duríssima. S'ha erigit en empresari. Els Joglars que, per dir-ho d'alguna manera, és una empresa privada, no pot competir amb un Flotats, que té 350 milions a l'any, o un Centre Dramàtic, que en té 200, o un Teatre Lliure, que en té 150. Aquests senyors et fotten al diari un anunci de mitja plana perquè se n'han anat de vacances, o què sé jo, i davant d'això no hi ha res a fer. Ni per a nosaltres, ni per als Comediants, ni per a Dagoll Dagom. Ens deixen fora. No hi ha cap altra activitat on l'estat s'hagi instal·lat com a empresari d'una manera tan evident.

—*Contra un tòpic interessat, el públic de València sol respondre bé als espectacles catalans, i sol respondre bé, particularment, als Joglars, sembla.*

—El valencià és un públic molt extrovertit, i això ens ve molt bé. És un premi important per a la persona que fa teatre sentir com toques el públic. Hi ha públics molt freds que potser sí que seran molt intel·ligents, però de dalt tu no els coneixes. És menys gratificant. El públic valencià expressa el que sent, si li agrada o no li agrada, no és retingut, i això facilita molt la feina. A nosaltres ens fa goig treballar aquí. És com respirar una mica.

—*Amb tot, i vist des d'ací, fa la im-*

«A Madrid entenen el Kabuki i no entenen una cosa que és ben viva a 300 km.».

pressió que el teatre a Barcelona es mou, que és ple de propostes vives, en contrast amb Madrid, o amb ací mateix.

—A Catalunya passa una cosa ben curiosa, i passa des de fa uns vint anys, més o menys. Hi ha unes noves formes teatrals, creades per les mateixes companyies que les representen, perquè la literatura catalana no ha donat grans dramaturgs. Ha estat molt rica en altres aspectes, però de teatre poc. No hi ha ni Valle-Inclán ni Molières. Això és molt emprenyador, però té una bona contrapartida. Quan la gent va començar a fer teatre, no va voler començar amb Sagarra ni amb Guimerà, llavors ens vàvem de menjar la nostra pròpia cuina i vam optar per una solució antiquíssima que era fer-nos-ho tot nosaltres. Això ha estat el motor d'un teatre especialíssim.

El que ha passat a Catalunya, si atenem a la demografia, no ha passat enlloc d'Europa. Hi ha molts grups. Però aquests grups, i és ben curiós, es mantenen perquè hi ha un estat espanyol. I això és greu. Amb Barcelona i amb un circuit català, que podria, en teoria, mantenir aquest teatre, no n'hi ha prou, ni de lluny. Sense Madrid, Salamanca i Sevilla no ens en sortiríem. El que falla és Barcelona. Nosaltres aguantem més temps a Madrid que a Barcelona i això no té sentit, no s'aguanta per enlloc. I consti que Barcelona ha tingut i té un públic bo, de gran ciutat, cosmopolita, molt obert. La *Vicenteta* a Barcelona va ser entesa i a Madrid no.

A Madrid entenen el Kabuki, que és magnífic, magnífic però de la quinta punyeta, i no entenen una cosa que és ben viva a 300 quilòmetres i els sona a músiques celestials. Però a Barcelona hi ha una crispació sobretot crítica. Els Joglars s'han convertit en una pedra de toc, en una mena de catarsi extrateatral. Per a la dreta, som els responsables de tots els mals morals i dels desastres i a una certa esquerra també li va bé fotre castanyes als Joglars, com a exculpació. No sé. Potser els descontents de l'esquerra recuperaran la il·lusió crítica amb nosaltres, que si som poc arriscats, etc. El cas és que d'*El Alcázar* a *El País* tot és un vapuleig constant, pertot arreu. Però nosaltres tenim una actitud molt filosòfica: paguem totes les factures, i aquell que ens la presenta, cobra. I com que ens en presenten moltes, això ens dóna una marxa extraordinària. Arriba a ser una font d'inspiració. □